

19yy-yy-yy
Dons, Mette Bang F:?

Fra www.kristeligt-dagblad.dk 2016

Af Laura E. Lind
2. april 2008 01:00

Mette Bang Dons, cand.mag fra
Københavns Universitet. – Privatfoto.

Danskere pynter kirkegårdene

Symboler på kirkegårdene

Symbolerne på de tre kirkegårde Østre Kirkegård, Slt. Nikolai Kirkegård og Holbæk Naturkirkegård er blevet talt op i perioden 1951 til i dag. Det viser, at gravstenene har fået et mere personligt præg.

1951-1970 1971-1990 1991-2007

Kors 34 54 31

Stillingsbetegnelser 73 60 37

Roser 28 109 140

Fugle 17 40 73

Private mindeord 51 99 256

Symboler på graven Kirkegårdene er under forvandling og bliver stadig mere personlige, påpeger cand.mag. Mette Bang Dons, der har forsket i danske kirkegårde Engle, fugle, legetøj og andre tegn og symboler er efterhånden en naturlig del af nutidens kirkegårde. Og det er langt fra kun symboler, som kan betegnes som entydigt kristne. Det er konklusionen på cand.mag. Mette Bang Dons speciale fra Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier ved Københavns Universitet.

Hun har dels optalt symboler på private gravsten og dels analyseret fællesmonumenter på tre kirkegårde i Skt. Nikolai Sogn i Holbæk heri blandt Holbæk Naturkirkegård. Kristeligt Dagblad har spurgt Mette Bang Dons, hvorfor kirkegårdene i dag er mere end bare kristne rum.

Jeg har fundet frem til, at det klart er de private symboler, der bliver brugt ved personlige gravsteder. Før brugte man meget stillingsbetegnelser som snedker eller læge, eller man havde religiøse symboler som korset. Men det bruges ikke så meget mere. I dag er det mindeord som hvil i fred eller personlige ord, hvor de efterladte eksempelvis nævner afdødes kælenavn på gravstenen. Der er også rigtig mange symboler som hjerter, fugle og roser.

Duen er også et symbol på Helligånden kan de symboler ikke lige så godt opfattes som religiøse?

Jo, men min undersøgelse viser, at det skal opfattes mere som personlige symboler, fordi antallet af kors og tydeligt religiøse symboler samtidigt daler. Rosen kan være

symbol på Jesus, men også på kærligheden. Der er også tit andre personlige symboler på gravstenen som en fodbold eller malerbøtte, der siger noget om afdøde som individ. Men hvorfor er det, at vi har flere personlige symboler ved gravstedet?

Gravstederne udtrykker den afdøde som unikt individ frem for afdøde som del af et religiøst eller socialt fællesskab. Det hænger sammen med den almindelige samfundsudvikling, hvor der generelt er mere fokus på individet og de private relationer. Tidligere var det almindeligt, at hele samfundet omkring én blev en del af begravelsen. Nu er det kun de nære. Før ville man skrive afdødes stilling på gravstenen, fordi han var noget i kraft af, at han var malermester i samfundet. I dag er det mere vigtigt, at han eksempelvis var farfar eller oldefar.

Hvordan adskiller Naturkirkegården sig fra de to andre kirkegårde, Østre Kirkegård og Skt. Nikolai Kirkegård?

Den er speciel, fordi den er indrettet med en række forskellige gravrum, der har hver sit tema for eksempel Engledalen, hvor fællesskulpturer er udformet som engle. Naturkirkegården har regler om, at man ikke må komme med egne ting. Og selvom de efterladte ikke selv vælger at udsmykke en gravsten med religiøse symboler og på den måde fortælle noget om afdødes trosforhold, så vil de alligevel gerne have den afdøde begravet i et område, hvor der er et overordnet religiøst tema.

I Bibelen er engle nemlig ofte beskrevet som sendebud mellem Gud og menneskene - eksempelvis ærkeenglen Gabriel, der fortæller Jomfru Maria, at hun skal føde Guds søn. Men de er udformet, så man selv kan lægge betydning i dem, og det kan også være, at de efterladte mener, at afdøde selv var en engel. På Østre Kirkegård ser man derimod mange figurer som eksempelvis små engle, lygter, hunde, katte og skildpadder. Og på børnegravene er der legetøj og bamser. Det vidner om den relation, der har været til afdøde. Man kommer med legetøj og holder på den måde fast i afdøde.

Efterladte sætter et personligt præg på afdødes gravsted. Her er det en børnegrav, der er pyntet med bamser og legetøj. – Foto: Mette Bang Dons.